

PM Rotel IV (Dnr KS 2019/1907)

Anmälan om svar på remiss: Promemoria - Möjlighet till betyg från årskurs 4

Remiss från Utbildningsdepartementet

Borgarrådsberedningen föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande.
Anmälan om svar på remissen godkänns.

Föredragande borgarrådet Lotta Edholm anför följande.

Ärendet

Utbildningsdepartementets promemoria ”Möjlighet till betyg från årskurs 4” har remitterats till Stockholms stad för yttrande. Det finns idag en försöksverksamhet som började tillämpas läsåret 2017/18 som gäller betygssättning i årskurs 4 och 5 i grundskolan, grundsärskolan och sameskolan samt i årskurs 5 och 6 i specialskolan. Av försöksordningen framgår att försöksverksamheten får omfatta högst 100 skolenheter och avser betygssättning i årskurs 4 och 5 i grundskolan, grundsärskolan och sameskolan och i årskurs 5 och 6 i specialskola. I de årskurser där betyg sätts finns inte något krav på att upprätta skriftliga individuella utvecklingsplaner. Förutsättningarna för deltagande i försöksverksamheten är att en huvudman bara får delta i försöksverksamheten om det hos den berörda skolenhetens rektor och lärare finns intresse av att delta.

Förslaget som presenteras i promemorian innebär att begränsningen av hur många skolenheter som får delta i försöksverksamheten tas bort. Det innebär också att det är rektorn som får besluta att betyg ska sättas i nämnda årskurser och skolformer vid den skolenhet rektorn ansvarar för.

Remissen har på grund av remisstiden besvarats med utbildningsnämndens och stadsledningskontorets yttranden.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret och utbildningsnämnden.

Stadsledningskontoret ställer sig bakom förslagets utgångspunkter och intentioner. Ur ett likvärdighetsperspektiv har stadsledningskontoret dock synpunkter på det nu aktuella förslagets utformning, som innebär att det är varje rektor som avgör om betyg ska införas. Förslaget knyter an till Stockholms stads mål *I Stockholm når barn sin fulla potential då Stockholms skolor och förskolor är de bästa i Sverige.*

Utbildningsnämnden ställer sig bakom förslagets utgångspunkter och intentioner. Ur ett likvärdighetsperspektiv har nämnden synpunkter på det nu aktuella förslagets utformning, som innebär att det är varje rektor som avgör om betyg ska införas.

Mina synpunkter

Jag föreslår att borgarrådsberedningen föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande.

Anmälan om svar på remissen godkänns.

Stockholm den 4 mars 2020

LOTTA EDHOLM

Bilagor

1. Reservationer m.m.
2. Promemoria - Möjlighet till betyg från årskurs 4

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Reservation anfördes av borgarråden Karin Wanngård, Emilia Bjuggren, Kadir Kasirga och Jan Valeskog (alla S) enligt följande.

Vi föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande.

Att	betyg från årskurs 4 ej införs i Stockholms Stad
Att	därutöver anföras

År 2016 inrättades en försöksverksamhet med betyg från årskurs 4 för max 100 skolor i hela landet. Vid utbildningsnämndens sammanträde den 18 augusti 2016 motsatte sig dåvarande majoritet med S, V, Mp och Fi en sådan försöksverksamhet med hänvisning till att det inte är en god idé med betyg i lägre årskurser än årskurs 6. Förutom att belägg saknas för att betyg i tidigare årskurser leder till bättre skolresultat, saknas också en fullständig utvärdering av den genomförda försöksverksamheten.

Skolverkets utvärdering av betyg från årskurs 6 tyder på ett större fokus på kunskapsutveckling, men att det dock inte lett till att fler elever faktiskt får stöd att utveckla sin kunskap. Därtill uppger 77 procent av lärarna att eleverna är mer stressade på grund av betygen. Utbildningsförvaltningen skriver i sitt tjänsteutlåtande att tidigare betyg påverkar olika grupper på olika sätt. Högpresterande elever och flickor motiveras av betygen i högre grad än lågpresterande elever och pojkar.

Sveriges kommuner och regioner, SKR, konstaterar i sitt remissvar att det är skolhuvudmannen som har ansvar för resultat och en likvärdig bedömning vilket gör att det lämpligen är huvudmannen, inte rektorn, som bör besluta om betyg i årskurs 4 ska ges eller ej. Denna ståndpunkt delar vi. Även utbildningsförvaltningen konstaterar att om remissens förslag blir verkligen kommer vissa skolor att ha betyg från årskurs 4 och andra inte, något som förvaltningen inte anser är förenligt med en likvärdig skola. Utbildningsförvaltningen skriver vidare att ”detta riskerar istället att ytterligare sortera elever och elevgrupper vid sökande av skola och att bli ännu en faktor som bidrar till homogeniserade skolmiljöer.”

Vi anser att betyg från årskurs 4 ej ska införas i Stockholms stad. I det fall Miljöpartiet i Stockholm har ändrat ståndpunkt sedan beslutet år 2016 och majoriteten ställer sig bakom remissen, anser vi att det är av största vikt att kommunen står upp för likvärdighetsprincipen och inte inför ett system som bidrar till ökad skolsegregation. Därför bör Stockholm, i likhet med SKR:s förslag, besluta att det inte ska vara upp till enskilda skolor att besluta om införandet av betyg från årskurs 4. Det ansvaret ska vila på huvudmannen. Det handlar om

ansvar för ett sammanhållet system, långsiktighet och likvärdiga bedömningar i hela staden. Bara så blir det tydligt för stadens invånare och väljare vilket betygssystem som råder i staden. Stockholms skolor ska präglas av stabilitet och långsiktighet.

Kommunstyrelsen

Reservation anfördes av Karin Wanngård, Kadir Kasirga och Emilia Bjuggren (alla S) och Torun Boucher och Rashid Mohammed (båda V) med hänvisning till Socialdemokraternas reservation i borgarrådsberedningen.

Ersättaryttrande gjordes av Sissela Nordling Blanco (Fi) med hänvisning till Socialdemokraternas reservation i borgarrådsberedningen.

Remissammanställning

Ärendet

Utbildningsdepartementets promemoria ”Möjlighet till betyg från årskurs 4” har remitterats till Stockholms stad för yttrande. Det finns idag en försöksverksamhet som började tillämpas läsåret 2017/18 som gäller betygsättning i årskurs 4 och 5 i grundskolan, grundsärskolan och sameskolan samt i årskurs 5 och 6 i specialskolan. Av försöksordningen framgår att försöksverksamheten får omfatta högst 100 skolenheter och avser betygsättning i årskurs 4 och 5 i grundskolan, grundsärskolan och sameskolan och i årskurs 5 och 6 i specialskola. I de årskurser där betyg sätts finns inte något krav på att upprätta skriftliga individuella utvecklingsplaner. Förutsättningarna för deltagande i försöksverksamheten är att en huvudman bara får delta i försöksverksamheten om det hos den berörda skolenhetens rektor och lärare finns intresse av att delta.

Förslaget som presenteras i promemorian innebär att begränsningen av hur många skolenheter som får delta i försöksverksamheten tas bort. Det innebär också att det är rektorn som får besluta att betyg ska sättas i nämnda årskurser och skolformer vid den skolenhet rektorn ansvarar för.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret och utbildningsnämnden.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 14 februari 2020 har i huvudsak följande lydelse.

Stadsledningskontoret ställer sig bakom förslagets utgångspunkter och intentioner och delar bedömningen att det är av stor vikt att lärare systematiskt följer upp, bedömer och utvärderar elevernas kunskapsutveckling för att ge alla elever goda möjligheter att utvecklas. Detsamma gäller att ge alla elever den ledning och stimulans de behöver och även ge stöd utifrån behov, vilket är centralt i Stockholms stads mål *I Stockholm når barn sin fulla potential då Stockholms skolor och förskolor är de bästa i Sverige.*

Propositionen ”En försöksverksamhet med betyg från och med årskurs 4” (prop. 2016/17:46) framhåller att effekterna av att införa tidigare betyg inte är tillräckligt vetenskapligt belagda, men ett sätt att fördjupa kunskapen inom området kan vara att genomföra en mindre omfattande och frivillig försöksverksamhet. Stockholms stad ställde sig bakom förslaget att införa den nuvarande försöksverksamheten. Den nuvarande försöksverksamheten är ännu inte utvärderad, men Skolverket har utvärderat betyg från årskurs 6, redovisat 2017. Enligt den remitterade promemorian gör Skolverket sammantaget bedömningen ”att betygen från årskurs 6 bidragit till både positiva och negativa konsekvenser och att det inte är möjligt att uttala sig om huruvida betygen har haft en faktisk effekt på elevers resultat och kunskapsutveckling.”

Den största utmaningen för Stockholms stad är att uppnå uppdraget om likvärdig skola och att kunna kompensera för elevers olika socioekonomiska förutsättningar. Eftersom förslaget innebär att det är rektor på en skola som får besluta om betyg ska sättas i nämnda årskurser och skolformer på skolan, blir en konsekvens att vissa skolor kommer ha betyg från

årskurs 4 och andra inte. Utifrån ett likvärdighetsperspektiv har stadsledningskontoret därför synpunkter på utformningen av förslaget med försöksverksamheten, då stadsledningskontoret inte anser att det är förenligt med en likvärdig skola. För såväl likvärdighet som uppföljningsbarhet borde reglerna därför omfatta samtliga skolor och elever.

Stadsledningskontoret delar promemorians bedömning att det inte bör innebära någon ytterligare kostnad för den tid som lärare kommer behöva lägga på betygssättningen från årskurs 4, eftersom den kan anses kompenseras av borttagandet av kravet på skriftliga individuella utvecklingsplaner med skriftliga omdömen. Det är av yttersta vikt att inte belasta skolorna administrativt mer än uppdraget kräver. Det administrativa arbetet bedöms enligt promemorian inte heller vara betydande när det gäller den enkla anmälan om deltagande i försöksverksamheten och deltagande i utvärderingen. Dessutom ska lärare ha goda möjligheter att yttra sig inför deltagandet.

Enligt en tidigare politisk överenskommelse ska hela det nya betygssystemet utvärderas grundligt och redovisas för riksdagen år 2020. Stadsledningskontoret anser att de synpunkter som lämnas angående försöksverksamhet med betyg från årskurs 4 noga behöver övervägas innan ytterligare beslut fattas. I detta sammanhang vill stadsledningskontoret betona att skolor som ingår i en försöksverksamhet med betyg från årskurs 4 har ställt sig positiva till detta, vilket behöver beaktas vid utvärderingen.

Utbildningsnämnden

Utbildningsnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 6 februari 2020 följande.

1. Utbildningsnämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande och överlämnar det till kommunstyrelsen som svar på remissen.
2. Beslutet justeras omedelbart.

Reservation anfördes av Karin Lekberg m.fl. (S) och Tina Kratz m.fl. (V), *bilaga 1*.

Utbildningsförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 20 januari 2020 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen ställer sig bakom förslagets utgångspunkter och intentioner. Förvaltningen delar bedömningen att det är av stor vikt att lärare systematiskt följer upp, bedömer och utvärderar elevernas kunskapsutveckling för att ge alla elever goda möjligheter att utvecklas. Detsamma gäller att ge alla elever den ledning och stimulans de behöver och även ge stöd utifrån behov.

Propositionen ”En försöksverksamhet med betyg från och med årskurs 4” (prop. 2016/17:46) framhåller att effekterna av att införa tidigare betyg inte är tillräckligt vetenskapligt belagda, men ett sätt att fördjupa kunskapen inom området kan vara att genomföra en mindre omfattande och frivillig försöksverksamhet. Förvaltningen ställde sig bakom förslaget att införa den nuvarande försöksverksamheten, enligt tjänsteutlåtande till utbildningsnämnden 2016-08-18.

Den nuvarande försöksverksamheten är ännu inte utvärderad, men Skolverket har utvärderat betyg från årskurs 6, redovisat 2017. Enligt den remitterade promemorian gör Skolverket sammantaget bedömningen ”att betygen från årskurs 6 bidragit till både positiva och negativa konsekvenser och att det inte är möjligt att uttala sig om huruvida betygen har haft en faktisk effekt på elevers resultat och kunskapsutveckling.” I linje med annan forskning i Sverige är det svårt att kunna bedöma om betyg i tidiga åldrar har haft någon effekt på elevernas kunskapsutveckling. Den största utmaningen för förvaltningen är att uppnå uppdraget om likvärdig skola och att kunna kompensera för elevers olika socioekonomiska förutsättningar.

Utifrån ett likvärdighetsperspektiv har förvaltningen synpunkter på utformningen av förslaget med försöksverksamheten. Förslaget innebär att det är rektor på en skola som får besluta om betyg ska sättas i nämnda årskurser och skolformer på skolan. Med andra ord kommer vissa skolor att ha betyg från årskurs 4 och andra inte, vilket förvaltningen inte anser är förenligt med en likvärdig skola. Detta riskerar istället att ytterligare sortera elever och elevgrupper vid sökande av skola och att bli ännu en faktor som bidrar till homogeniserade skolmiljöer.

Förvaltningen delar promemorians bedömning att det inte bör innebära någon ytterligare kostnad för den tid som lärare kommer att lägga ner på betygssättningen från årskurs 4 eftersom den kan anses kompenseras av borttagandet av kravet på skriftliga individuella utvecklingsplaner med skriftliga omdömen. Det är av yttersta vikt att inte belasta skolorna administrativt mer än uppdraget kräver. Det administrativa arbetet bedöms enligt promemorian inte heller vara betydande när det gäller den enkla anmälan om deltagande i försöksverksamheten och deltagande i utvärderingen. Dessutom ska lärare ha goda möjligheter att yttra sig inför deltagandet.

Enligt en tidigare politisk överenskommelse ska hela det nya betygssystemet utvärderas grundligt och redovisas för riksdagen år 2020. Förvaltningen menar att de synpunkter som lämnas angående försöksverksamhet med betyg från årskurs 4 noga behöver övervägas innan ytterligare beslut fattas. I detta sammanhang vill förvaltningen betona att skolor som ingår i en försöksverksamhet med betyg från årskurs 4 har ställt sig positiva till detta, vilket behöver beaktas vid utvärderingen.

Reservationer m.m.

Utbildningsnämnden

Reservation anfördes av Karin Lekberg m.fl. (S) och Tina Kratz m.fl. (V) enligt följande.

1. Att betyg från årskurs 4 ej införs i Stockholms stad
2. Att därutöver anföras

År 2016 inrättades en försöksverksamhet med betyg från årskurs 4 för max 100 skolor i hela landet. Vid utbildningsnämndens sammanträde den 18 augusti 2016 motsatte sig dåvarande majoritet med S, V och Mp en sådan försöksverksamhet med hänvisning till att det inte är en god idé med betyg i lägre årskurser än årskurs 6. Beslutet från utbildningsnämnden blev således att försöksverksamheten ej skulle införas i Stockholm.

Förutom att belägg saknas för att betyg i tidigare årskurser leder till bättre skolresultat, saknas också en fullständig utvärdering av den genomförda försöksverksamheten. Skolverkets utvärdering av betyg från årskurs 6 tyder på ett större fokus på kunskapsutveckling, men att det dock inte lett till att fler elever faktiskt får stöd att utveckla sin kunskap. Därtill uppger 77 procent av lärarna att eleverna är mer stressade på grund av betygen. Utbildningsförvaltningen skriver också i sitt tjänsteutlåtande att tidigare betyg påverkar olika grupper på olika sätt. Högrepresterande elever och flickor motiveras av betygen i högre grad än lägrepresterande elever och pojkar.

Sveriges kommuner och regioner, SKR, konstaterar i sitt remissvar att det är skolhuvudmannen som har ansvar för resultat och en likvärdig bedömning vilket gör att det lämpligen är huvudmannen, inte rektorn, som bör besluta om betyg i årskurs 4 ska ges eller ej. Denna ståndpunkt delar vi. Även utbildningsförvaltningen konstaterar att om remissens förslag blir verkligen kommer vissa skolor att ha betyg från årskurs 4 och andra inte, något som förvaltningen inte anser är förenligt med en likvärdig skola. Förvaltningen skriver vidare att ”detta riskerar istället att ytterligare sortera elever och elevgrupper vid sökande av skola och att bli ännu en faktor som bidrar till homogeniserade skolmiljöer.”

Vi anser att betyg från årskurs 4 ej ska införas i Stockholms stad. I det fall Miljöpartiet i Stockholm har ändrat ståndpunkt sedan beslutet år 2016 och majoriteten ställer sig bakom remissen, anser vi att det är av största vikt att kommunen står upp för likvärdighetsprincipen och inte inför ett system som bidrar till ökad skolsegregation. Därför bör Stockholm, i likhet med SKR:s förslag, besluta att det inte ska vara upp till enskilda skolor att besluta om införandet av betyg från årskurs 4. Det ansvaret ska vila på huvudmannen. Det handlar om ansvar för ett sammanhållet system, långsiktighet och likvärdiga bedömningar i hela staden. Bara så blir det tydligt för stadens invånare och väljare vilket betygssystem som råder i staden. Stockholms skolor ska präglas av stabilitet och långsiktighet.